

Кафедра економічного проектування та маркетингу

Схвалено:

На засіданні кафедри економічного проектування та маркетингу

Протокол № 10 від 28 травня 2024 р.

Завідувач

кафедри

_____ Валентин ГНОЄВИЙ

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІКА»

Спеціальності: 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок

Освітнього рівня: перший (бакалаврський) рівень

Освітньої програми: «Фінанси, банківська справа та страхування»

Спеціалізація: _____

Укладач силябусу навчальної дисципліни:

Сідненко Марина Вікторівна – старший викладач кафедри управління та адміністрування

(підпис)

Викладач:

Сідненко Марина Вікторівна – старший викладач кафедри управління та адміністрування

(підпис)

Силябус розглянуто на засіданні кафедри управління та адміністрування

Протокол № 10 від 28 травня 2024 р.

1. Загальна інформація про навчальну дисципліну

Назва навчальної дисципліни	Міжнародна економіка
Шифр та назва спеціальності	072 Фінанси, банківська справа та страхування
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський) рівень
Статус дисципліни	обов'язкова
Кількість кредитів і годин	4 кредити / 120 год Лекції: 34 Практичні заняття: 18 Самостійна робота студентів: 68
Терміни вивчення дисципліни	1 семестр
Мова викладання	українська
Вид підсумкового контролю	V семестр - Іспит
Сторінка дисципліни на сайті	

2. Загальна інформація про викладача. Контактна інформація

Сідненко Марина Вікторівна	
Науковий ступінь	
Вчене звання	
Посада	старший викладач кафедри управління та адміністрування
Контактна інформація викладача:	
E-mail	sidnenko@ki-maup.com.ua
Контактний тел.:	+380963967911
Телефон кафедри	
Портфоліо викладача	

3. Анотація курсу

Вивчення навчальної дисципліни «Міжнародна економіка» є важливою складовою підготовки фахівців, що дозволяє зрозуміти закономірності взаємодії країн у міжнародній торгівлі, русі капіталу та робочої сили, а також навчитися формувати ефективну міжнародну економічну політику, розвиваючи аналітичні навички для розв'язання практичних завдань у глобальному бізнес-середовищі, що охоплює світове ринкове господарство та його взаємозв'язки з національними економіками

Предметом вивчення навчальної дисципліни є система мікро- та макроекономічних взаємозв'язків між національними господарствами, що виникають в умовах інтернаціоналізації та глобалізації, охоплюючи міжнародний обмін товарами, послугами, рух факторів виробництва (капітал, праця, технології) та формування міжнародної економічної політики.

Метою курсу є формування системи знань та практичних навичок для аналізу закономірностей функціонування відкритої національної економіки, світової економіки та ефективного управління зовнішньоекономічною діяльністю в умовах глобалізації, розуміння процесів обміну товарами, послугами та факторами виробництва між країнами.

Пререквізити:

Вивчення дисципліни «Міжнародна економіка» базується на знаннях з основних економічних дисциплін, таких як «Макроекономіка».

Постреквізити:

Знання та вміння, отримані в процесі вивчення курсу, є основою для успішного опанування дисципліни «Міжнародні фінанси».

4. Програмні компетентності та результати навчання

Навчальна дисципліна забезпечує формування студентами загальних і спеціальних компетентностей та набуття результатів навчання, визначених освітньо-професійною програмою «Фінанси, банківська справа та страхування».

Загальні компетентності	ЗК 11. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).
Спеціальні компетентності	СК 01. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, оцінювати сучасні економічні явища.
Результати навчання	РН 02. Знати і розуміти теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем.
	РН 03. Визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.
	РН 12. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у фінансовій сфері діяльності.

5. Зміст навчальної дисципліни та розподіл бюджету часу**Модуль 1. Теоретичні основи міжнародної економіки****Тема 1. Інтернаціоналізація економічного розвитку**

Предмет, метод і функції міжнародної економіки як науки. Світове господарство та етапи його розвитку. Матеріальні засади руху міжнародної економіки.

Закон інтернаціоналізації продуктивних сил: зміст і механізм дії. Міжнародний розподіл праці: сутність, фактори та форми. Особливість розвитку міжнародної виробничої кооперації.

Тема 2. Середовище міжнародних економічних відносин

Соціально-економічні засади руху міжнародної економіки. Міжнародні економічні відносини, їх середовище, система та форма реалізації. Середовище міжнародних економічних відносин, його структуризація й особливості. Зміст і основи руху міжнародної економіки.

Політико-правове середовище. Моделі політичного устрою та їх сутність. Правове регулювання міжнародних економічних відносин на національному, міжнародному і наднаціональному рівнях. Економічне середовище. Соціально-культурне середовище. Структура міжнародної економіки.

Тема 3. Міжнародна торгівля

Зовнішня, міжнародна та світова торгівля. Сучасні теорії міжнародної торгівлі. Міжнародна торгівля і розподіл доходів. Міжнародна торгівля та економічне зростання. Показники і види міжнародної торгівлі. Торгівля товарами і послугами. Показники міжнародної торгівлі. Ціноутворення у міжнародній торгівлі.

Інструменти торгової політики. Тарифне та нетарифне регулювання міжнародної торгівлі. ГАТТ/СОТ. Світовий ринок товарів та послуг і місце України на ньому. Види міжнародної торгівлі та її сучасні тенденції

Тема 4. Міжнародні інвестиції

Сутність і форми міжнародного руху капіталу. Прямі і портфельні інвестиції. Міжнародна технічна допомога. Світовий фінансовий ринок, його структура і тенденції розвитку.

Проблеми зовнішньої заборгованості, шляхи і механізми її вирішення. Україна у процесах міжнародного руху капіталу. Сутність і форми міжнародного руху капіталу.

Тема 5. Міжнародний кредит

Сутність і види міжнародного кредиту. Наслідки міжнародного кредиту. Проблеми зовнішньої заборгованості та механізми їх вирішення. Міжнародний ринок кредитних ресурсів, його структура та інфраструктура.

Модуль 2. Розвиток глобалізації у системі міжнародної економічної інтеграції**Тема 6. Міжнародна трудова міграція**

Сутність і основні види міжнародної міграції робочої сили. Наслідки міжнародної міграції робочої сили для країн-імпортерів та країн-експортерів. Організаційно-правові основи регулювання міграційних процесів. Особливості формування й розвитку світового ринку праці. Україна у світових міграційних процесах.

Тема 7. Світова валютна система

Світова валютна система та її елементи. Національні, міжнародні й світові валютні системи. Поняття валюти та її види. Конвертованість валюти. Валютний паритет і валютний курс.

Еволюція світової валютної системи. Система золотого стандарту, Бреттон-Вудська валютна система, Ямайська валютна система. Європейська валютна система. Валютні ринки, їх види та структура котирування валют. Основні валютні операції. Операції на ринку євровалют. Страхування валютних ризиків та валютна спекуляція. Валютний ринок України.

Тема 8. Міжнародні розрахунки і платіжний баланс

Форми міжнародних розрахунків. Структура і методологія складання платіжного балансу. Стан і напрямки оптимізації платіжного балансу України.

Тема 9. Міжнародна економічна інтеграція

Інтеграція як відносини і як процес. Сутність і фактори міжнародної економічної інтеграції. Мікро- і макроінтеграція. Горизонтальна і вертикальна мікроінтеграція. Макроінтеграція та економічний регіоналізм. Форми, шляхи й особливості регіональної економічної інтеграції. Проблеми і перспективи глобальної інтеграції.

Європейські інтеграційні процеси. Європейський союз. Інтеграція східноєвропейських країн. Північноамериканська економічна інтеграція. Чорноморське економічне співробітництво. Потенціал і особливості загальноєвропейської економічної інтеграції. Інтеграційні зусилля арабських країн. Взаємозв'язки країн Африки. Передумови, особливості та шляхи інтеграції. Інтеграційні пріоритети України.

Тема 10. Глобалізація та економічний розвиток

Глобалізація економіки та глобальне управління. Роль транснаціональних корпорацій у глобалізації сучасного світу. Міжнародні економічні організації та їх систематизація. Міжнародне економічне право.

Тема 11. Міжнародна економічна політика

Варіанти зовнішньоторговельної політики у сучасному світі. „Відкрита економіка”: переваги та недоліки. Зовнішньоторговельна політика України: напрямки, цілі та інструменти.

Міграційна політика України. Варіанти валютної політики України. Інтеграційні пріоритети України. Партнерство заради сталого розвитку.

Таблиця бюджету навчального часу (год)

Тема / завдання	Бюджет навчального часу		
	Лекції	Практичні (семінарські) заняття	Самостійна робота студента
Модуль 1			
Тема 1	2	1	2
Тема 2	4	2	4
Тема 3	4	2	4
Тема 4	4	2	4
Тема 5	4	2	4
Підсумковий модульний контроль			
Модуль 2			
Тема 6	2	1	4
Тема 7	4	2	4
Тема 8	2	1	4
Тема 9	4	2	4
Тема 10	2	1	2
Тема 11	2	2	2
Підсумковий модульний контроль			
ІНДЗ			30
Всього:	34	18	68

Умовні позначення: ІНДЗ – індивідуальні навчально-дослідні завдання.

6. Методи навчання та система оцінювання

Методи навчання включають загальнонаукові (аналіз, синтез, системний підхід) та спеціальні методи, що відповідають специфіці дисципліни: математичні, графічні, статистичні методи, елементи ділових ігор, майстер-класи, кейс-методи, а також залучення мультимедійних технологій та практичні заняття для формування розуміння глобальних економічних процесів та міжнародних економічних відносин.

Лекційні та практичні заняття проводяться в аудиторіях Інституту та/або з використанням технологій дистанційного навчання на платформі Zoom за допомогою поєднання різних форм та методів навчання.

Відвідування практичних занять є обов'язковим. Робота на практичних заняттях передбачає опрацювання лекційного матеріалу з поєднанням таких форм і методів навчання, як дискусія, публічний виступ, тестування, кейс-завдання тощо.

Відпрацювання пропущених практичних занять відбувається в індивідуальному порядку під час консультацій (в очному режимі або в режимі on-line на платформі Zoom).

Індивідуальні навчально-дослідні завдання (ІНДЗ) мають за мету сформувати у студентів навички самостійного аналітичного дослідження, поглиблення знань у конкретній сфері, пошуку та опрацювання інформації з різних джерел, застосування теоретичних знань для аналізу реальних ринків та проблем, а також розвивають професійні компетентності для наукової та практичної роботи в міжнародній економіці, включаючи структурування роботи, оформлення та захист.

Тему ІНДЗ студенти обирають довільно на початку вивчення дисципліни, виконують її у позааудиторний час, а результати презентують – під час вивчення відповідної теми курсу у формі доповіді з презентацією.

Теми ІНДЗ

1. Особливості розвитку міжнародної економіки в сучасних умовах.
2. Сутність та еволюція міжнародних валютних відносин.
3. Розвиток міжнародної міграції робочої сили в Україні.
4. Передумови розвитку сфери міжнародних послуг в Україні.
5. Участь України в міжнародних торговельних відносинах.
6. Конкурентні переваги України на світовому ринку.
7. Формування системи міжнародного фінансового менеджменту.
8. Проектування і адаптація організаційних структур управління міжнародною діяльністю підприємства.
9. Стратегія і організація виробничої діяльності філіалів іноземних корпорацій в Україні.
10. Розвиток спільних підприємств в економіці України.
11. Розвиток системи банківського обслуговування міжнародної діяльності підприємств.
12. Створення і особливості функціонування вільних економічних зон в Україні.
13. Проблеми та перспективи транснаціоналізації українських підприємств.
14. Організація та особливості зустрічної торгівлі.
15. Форми і особливості міжнародної інвестиційної діяльності.
16. Міжнародні розрахунки і фактори, що впливають на їх розвиток.
17. Передумови та шляхи інтеграції України у світогосподарську систему.
18. Створення та функціонування міжнародних валютно-фінансових інститутів.
19. Створення та функціонування регіональних валютно-фінансових інститутів.
20. Відносини України з міжнародними економічними організаціями.
21. Глобальні проблеми міжнародної економіки.
22. Особливості та закономірності розвитку міжнародної економіки.
23. Особливості функціонування світового ринку позичкових капіталів.
24. Особливості регулювання міжнародної міграції робочої сили.
25. Участь України в регіональних інтеграційних об'єднаннях.
26. Особливості функціонування Європейської валютної системи.
27. Причини та наслідки міжнародної міграції робочої сили.
28. Розвиток світового господарства в умовах глобалізації.
29. Багатомірність системи світового господарства.
30. Зростання обсягів торгівлі в межах регіональних інтеграційних об'єднань: основні чинники.
31. Взаємозв'язок міжнародної торгівлі та чинників виробництва.
32. Економічні наслідки міжнародного переміщення капіталу.
33. Торговельні інвестиції: підходи до оцінювання обсягів.
34. Економічний ефект міжнародної міграції робочої сили.
35. Основні тенденції сучасного розвитку міжнародного ринку технологій.

Система оцінювання та вимоги

ІНДЗ оцінюється у 15 балів за наступними критеріями:

15 балів – чіткість і послідовність викладення матеріалу у формі презентації, в повному обсязі володіє матеріалом та активно відповідає на питання учасників обговорення.

10 балів – порушена логічна послідовність представлення матеріалу презентації, частково володіє інформацією, участі у дискусії не бере, відповісти на питання без допомоги викладача не може.

5 балів – студент виконав ІНДЗ без презентації, участі у дискусії не бере, відповісти на питання не може.

Поточний контроль здійснюється за результатами усіх виконаних завдань, передбачених політикою оцінювання.

Тестування проводиться в формі онлайн-тестування в синхронному або асинхронному режимі.

Модульний контроль. Модульна контрольна робота з навчального курсу проводиться на

останньому занятті модуля у вигляді тестування.

Самостійна робота студентів при вивченні дисципліни «Міжнародна економіка» є невід'ємною частиною освітнього процесу, спрямованою на поглиблення, узагальнення та закріплення знань. Вона включає такі основні види діяльності:

Підготовка до аудиторних занять передбачає опрацювання матеріалів пройдених лекцій для якісної роботи на наступних практичних заняттях.

Виконання практичних завдань передбачає застосування теоретичних знань для аналізу реальних економічних ситуацій, роботи з показниками (експорт, імпорт, платіжний баланс), оцінку форм міжнародної торгівлі та інтеграції (ЄС, СОТ), вирішення завдань на розрахунок показників міжнародної економічної діяльності, а також написання курсових робіт та виконання творчих завдань, пов'язаних з міжнародними економічними відносинами (торгівля, капітал, праця).

Самостійне опрацювання тем: вивчення окремих тем або додаткових аспектів дисципліни, які винесені на самостійне опрацювання згідно з навчальною програмою.

Підготовка до контрольних заходів: систематична підготовка до всіх видів поточного та підсумкового контролю, включаючи модульні контрольні роботи та іспит.

Науково-дослідна робота (за бажанням): участь у роботі наукових гуртків, підготовка доповідей для студентських конференцій, написання тез або статей.

Таблиця розподілу балів (4-й семестр, Екзамен)

Тема/завдання	Робота на практ./семінар. занятті	Самостійна робота	ІНДЗ	Всього
Модуль І				
Тема 1	2	1		3
Тема 2	2	1		3
Тема 3	3	1		4
Тема 4	2	1		3
Тема 5	2	1		3
Модульна контрольна робота	10			10
Разом за І модуль	21	5		26
Модуль ІІ				
Тема 6	2	1		3
Тема 7	2	1		3
Тема 8	2	1		3
Тема 9	3	1		4
Тема 10	2	1		3
Тема 11	2	1		3
ІНДЗ			15	15
Підсумковий контроль (екзамен)	40			34
Разом за ІІ модуль	53	6	15	74
Загальна кількість балів за семестр	74	11	15	100

До екзамену допускаються студенти, які виконали усі види робіт, передбачені навчальним планом. Підсумкова оцінка з дисципліни складається з двох складових: стартової (заходи поточного контролю, максимум 60 балів) та екзаменаційної (завдання на іспиті, максимум 40

балів).

7. Технічне обладнання та/або програмне забезпечення

В освітньому процесі використовується мультимедійне обладнання для проведення лекційних та практичних занять.

8. Політика курсу

Для успішного засвоєння курсу здобувач освіти має регулярно відвідувати лекційні та практичні заняття, активно працювати, своєчасно та якісно виконувати всі завдання для самостійної роботи та практичні завдання. Пропущені заняття мають бути відпрацьовані у встановленому порядку. Курс передбачає дотримання принципів **академічної доброчесності**. Усі роботи (практичні, самостійні, контрольні) мають бути виконані самостійно. Виявлення плагіату, списування, фабрикації чи фальсифікації даних призведе до анулювання роботи з оцінкою «0».

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 - 100	A	відмінно	зараховано
82 - 89	B	добре	
75 - 81	C		
68 - 74	D	задовільно	
60 - 67	E		
35 - 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

9. Методичне забезпечення навчальної дисципліни

Навчально-методичний супровід дисципліни це сукупність усіх навчальних і методичних матеріалів, які використовуються для викладання курсу.

10. Рекомендовані джерела:

Основні:

1. Білоцерківець В.В., Завгородня О.О., Лебедева В.К. Сучасна міжнародна економіка: підручник. За ред. А.О. Задой. Дніпро: ПБП «Економіка», 2019. 386 с.
2. Григор'єв Г.С. Міжнародна економіка: практикум. Київ: НаУКМА, 2024. 145 с.

3. Козак Ю.Г., Засць М.А. Міжнародні економічні відносини: навч. посібник. Одеса: ТОВ ПЛУТОН, 2016. 352 с.
4. Козик В.В. Міжнародна економіка та міжнародні економічні відносини: практикум. Київ: Вікар, 2008. 406 с.
5. Міжнародна економіка: навч. посібник / В.П. Решетило, О.В. Бервено, Г.В. Стадник та ін.; за заг. ред. В.П. Решетило, О.В. Бервено. Харк. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О.М. Бекетова. Харків: ХНУМГ, 2020. 262 с.
6. Міжнародна економіка: підручник / В.Г. Герасимчук, С.В. Войтко, Б.С. Серебренніков, Т.В. Сакалош; КПІ ім. Ігоря Сікорського. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, Видавництво «Політехніка», 2024. 533 с.
7. Міжнародна економіка: підручник для ВНЗ. За ред. Ю.Г. Козака, Д.Г. Лук'яненка, Ю.В. Макогона. Міністерство освіти і науки України. Київ: Центр навчальної літератури, 2018. 560 с.
8. Міжнародні економічні відносини: навчальний наочний посібник / КПІ ім. Ігоря Сікорського; уклад. В.В. Дергачова, К.О. Кузнецова, І.М. Манаєнко, В.А. Мельникова, О.С. Ченуша. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2021. 340 с.

Допоміжні:

1. Глобалізаційні процеси у світовій економіці: виклики та можливості для України: колективна монографія / за ред. О.О. Борзенко; НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогнозув. НАН України». Київ, 2022. 264 с. URL: <http://ief.org.ua/wp-content/uploads/2022/10/Globalizaciyniproceny-u-svitoviy-economiici.pdf>.
2. Міжнародна економічна діяльність України: конспект лекцій для студентів спеціальності 051 Економіка, освітньої програми «Міжнародна економіка». Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2023. 120 с. URL: <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/56467>.
3. Міжнародні економічні відносини: підручник За заг. ред. А.А. Мазаракі, Т.М. Мельник. Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2017. 612 с.
4. Широкий Г., Гавриленко Н. Перспективи світової економіки в 2023-2024 роках / Центр зовнішньополітичних досліджень. 2023. URL: https://niss.gov.ua/sites/default/files/2023-01/svitoviy-bank_pdf.pdf.

Інформаційні ресурси:

1. Міністерство економіки України. URL: www.me.gov.ua.
2. Світовий Банк. URL: <https://www.wto.org>.
3. ЮНКТАД: міжнародна організація. URL: www.unctad.org.
4. Представництво Європейської Комісії в Україні. URL: <http://www.delukr.cec.eu.int>.
5. Державний комітет статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
6. ЛІГА Бізнес-Інформ: інформаційне агентство. URL: <http://www.liga.net>.
7. Міжнародна організація праці. URL: <http://www.ilo.org>.
8. Міжнародна торгова палата. URL: <http://www.iccwbo.org>.
9. Організація економічного співробітництва та розвитку. URL: <http://www.oecd.org>.
10. Інститут міжнародної економіки. Вашингтон. URL: <http://www.iie.com>.